

Robotnicy i inżynierowie P.R.O. zdali trudny egzamin Na 2 miesiące przed terminem wrak „Gneisenau” wydobyty z morza

DZIEKI KOLEKTYWNEJ I OFIARNEJ PRACY ROBOTNIKÓW I INŻYNIERÓW POLSKIEGO RATOWNICTWA OKRĘTOWEGO, WRAK HITLEROWSKIEGO PANCERNIKA „GNEISENAU”, KTÓRY PRZEZ 7 LAT TARASOWAŁ GŁÓWNE WEJŚCIE DO PORTU GDYŃSKIEGO — NA 2 MIESIĄCE PRZED PLANOWANYM TERMINEM ZOSTAŁ USUNIĘTY.

Pancernik „Gneisenau” posiada ponurą i ciemną przeszłość. W pierwszym okresie wojny do 1942 roku prowadził rozbój na Atlantyku i w Kanale La Manche. Wraz z pancernikiem „Scharnhorstem” zatopił 22 statki alianckie o łącznej pojemności 115 622 tony.

Do „sławnych wyczynów” „Gneisenau” należała jego tajemnicza ucieczka z portu francuskiego Brest, w lutym 1942 roku. Port ten strzeżony był bacznie przez Anglików. „Gneisenau” udało się wtedy przedostać przez Kanał La Manche na Morze Północne. Tajemnica tej sławnej ucieczki została obecnie wyjaśniona. Okazało się, że Anglicy wówczas specjalnie przymknęli oczy na ucieczkę „Gneisenau” — by mógł on spokojnie przedostać się na wody Bałtyku i prowadzić walki

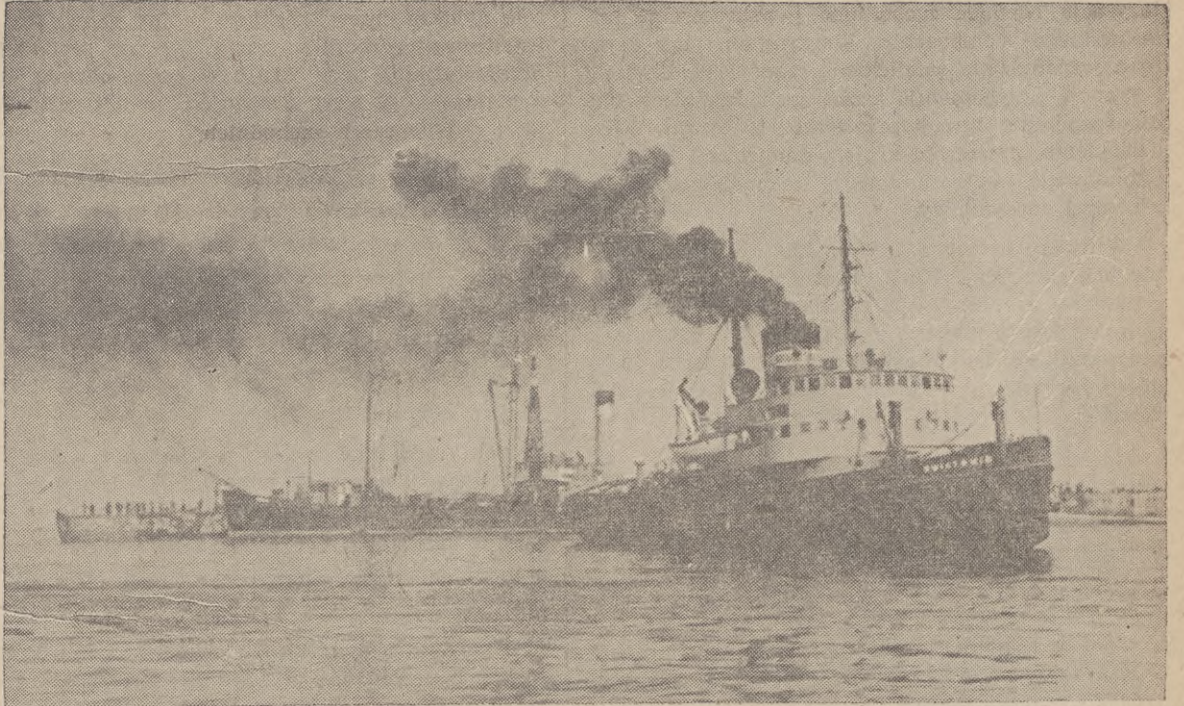
nym wejściu do portu, na linii falochronów, odgradzających basen portowy od morza tkwiło stalowe cielsko zatopionego pancernika „Gneisenau”.

Zastanawiali się fachowcy, radzili, kręcili głowami. Pancernika nie uda się nam wydobyć własnymi siłami. Przybyli zagraniczni fachowcy, stawiali wygórowane żądania. Przy tym czasie trwania robót obliczali na 3 lata...

I oto wtedy zapadła śmiała decyzja. Polskie Ratownictwo Okrętowe podjęło się wydobyć pancernik w ciągu roku.

Rok 1950 zastał nas przy rozpoczęciu wstępnych prac z wydobywaniem wraku.

O trudnościach, jakie stanęły przed robotnikami świadczy fakt, że pancernik „Gneisenau” posiadał wyporność 32 000 ton. Długość jego wynosiła ponad 200 metrów,

Przy pracach w wydobywaniu wraku poważną pomoc okazała załoga holownika „Światowid”. Na zdjęciu: holownik przesuwają olbrzymie cielsko „Gneisenau” na swoje miejsce postoju

Bosmat rezerwy Sadowy, mat rez. Sotyskiewicz, Wiśniewski, Jońca, Palusiak, Bulejak nie tak dawno jeszcze służyli w szeregach Ludowej Marynarki Wojennej. W Wojsku nauczyli się zawodu nurka. Nic też dziwnego, że kiedy wspominają o służbie w Marynarce, na twarzach ich maluje się zadowolenie, radość i dumę. W szeregach Ludowej Marynarki Wojennej, w codziennym trudzie żołnierskiej służby podnosili swój poziom ideologiczny, zdobywali wiadomości, rośli i hartowali się, służyli Ojczyźnie ze wszelkich miar. Dziś sukcesy swe zawdzięczają wojsku, które wychowało ich, nauczyło miłości Ojczyzny, dało wspaniałą zawód.

Bosmat rez. Sadowy, który jest grupowym nurkiem, wspomina pracę przy „Gneisenau”. Ileż to razy od początku zaczynaliśmy wszystko. Wzburzone morze w ciągu godziny niszczyło kilkadziesiąt naszą pracę.

Z narażeniem życia pracowali nurkowie, nieraz po 6 do 8 godzin dziennie. Nieraz zdawało się, że już wszystkie dziury załatane. A kiedy puszczono w ruch motopompę, wykrywały się nowe, przeszkody.

Jednego razu o mało bosmat rez. Sadowy nie stracił życia. Do jednej z dziur w kadłubie wskutek działania pompy przywarł duży płat blachy. Bosmat rez. Sadowy podjął się znaleźć uszkodzone miejsce. W chwili kiedy odsunął blachę, zakrywającą dziurę wir wody porwał go z sobą do wnętrza wraku. Silny ucisk wody na klatkę piersiową nurka był tak duży, że omal nie stracił przytomności. Ostatnim wysiłkiem przesłał sygnał o pomoc. Przyszedł mu z pomocą jego kolega mat rez. Jońca. Po kilku godzinach ciężkiej pracy Jońca wyostał Sadowego ze zdradzieckiego otworu. W ostatniej chwili uratował mu życie.

Wypadki grożące życiu ludziemu nie powstrzymały ani na chwilę odważnych i ofiarnych ludzi od wykonania powierzonych im zadań. Kochać Ojczyznę to znaczy ofiarne i uporczywie walczyć o jej rozkwit.

Na pokładzie statku ratowniczego s/s „Światowid”, który brał udział w podnoszeniu „Gneisenau” z dna morskiego wśród załogi spotykamy matę rez. Matlaka. Jeszcze w 1950 roku mat

rez. Matlak pełnił służbę na jednym z naszych okrętów. Jako działonowy z obowiązków swych wywiązywał się wzorowo a załoga była przodującą.

Dziś mat Matlak jest w cywilu. Obowiązki działonowego przy jego działaniu pełni mat Cieślak. Mat Cieślak na tradycjach swego poprzednika matę rez. Matlaka uczy i wychowuje załogę swego działonu. I tak jak kiedyś tak i dziś załoga, przy której pełnił swe obowiązki mat Matlak jest przodującą załogą okrętu i wzorowo wykonuje każde zadanie.

Wśród robotników Polskiego Ratownictwa Okrętowego spotykamy wielu rezerwistów Marynarki Wojennej. Motorzysta Uklejewski, Szadkowski, Pawlacyk, nurek Sotyskiewicz, Wiśniewski, Jońca, Palusiak, Bulejak i wielu wielu innych. Wszyscy oni zdali trudny egzamin w wydobywaniu potężnego wraku „Gneisenau”.

Wśród warkotu motopomp i szumu przelewanej wody coraz wyżej wznosiło się potężne cielsko

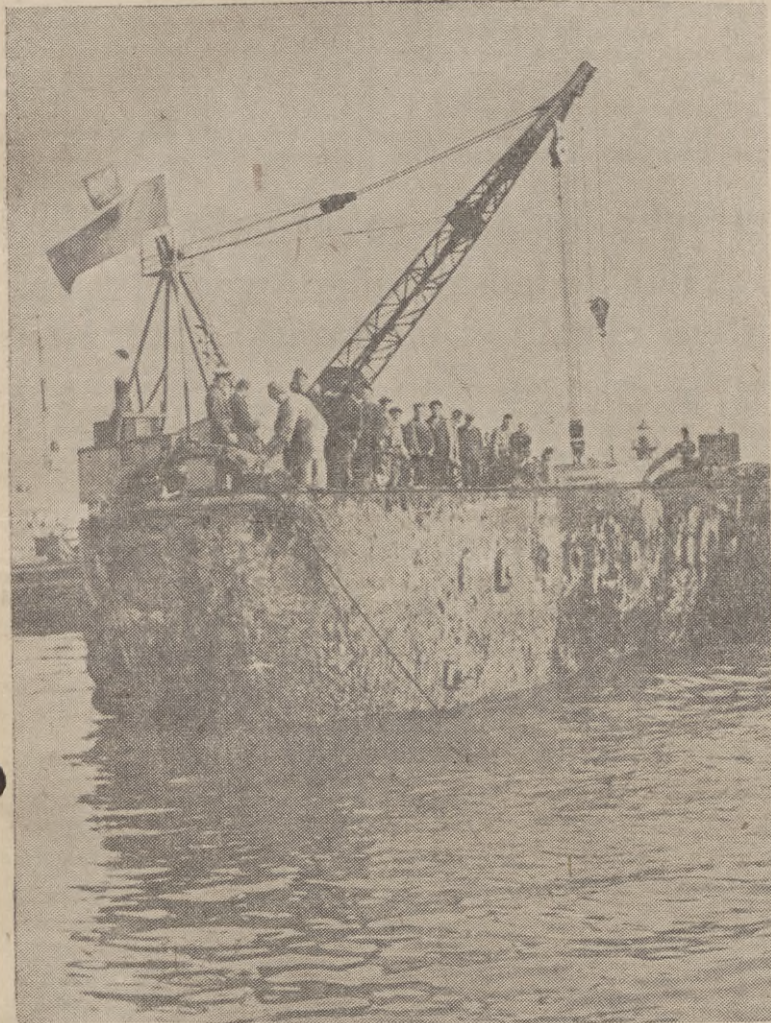
pancernika na powierzchnię wody. Nieustępliwa praca ludzi, którzy postanowili wykonać w terminie pracę przyniosła wyniki.

W dniu 6 bm., o godz. 12.00 po raz pierwszy „Gneisenau” oderwał się całkowicie od dna morskiego i wtedy dumnie załopotała na byłym pancerniku białoczerwona bandera, zatknięta rękoma rezerwistów Marynarki Wojennej.

Wrak ten da naszemu przemysłowi około 20.000 ton złomu, w tym 10.000 ton najwyższego gatunku stali wolframowej, znaczną ilość metali kolorowych, urządzenia mechaniczne, turbiny oraz kilka potężnych agregatów elektrycznych.

W codziennym trudzie robotnicy i inżynierowie Polskiego Ratownictwa Okrętowego odnieśli wspaniałą triumf. Udowodnili jeszcze raz, że polski robotnik, świadomy swych celów czyni wszystko, dla dobra swej Ludowej Ojczyzny.

bosmat Zdzisław Klich

Moment zakładania liny, przy pomocy której miał być wrak pancernika odholowany, był bardzo uroczysty

przeciwko radzieckim siłom zbrojnym.

Podczas nalotu w Kilonii zbombardowany i uszkodzony „Gneisenau” został przyholowany do Gdyni.

W związku z przybierającą na sile ofensywą Armii Radzieckiej, w marcu 1945 roku faszyci próbują ochronić pancernik i wycofać go z Bałtyku. Ale i tu dosięgły go radzieckie bomby lotnicze. Został unieszkodliwiony.

Cofający się pod zdecydowanym naporem Armii Radzieckiej faszyci 23 marca 1945 roku — zatopili pancernik u wejścia do portu gdyńskiego w ten sposób tarasując je.

W ciągu pierwszych lat Planu 6-letniego ręce robotnika i inżyniera polskiego wiele dokonały. Dźwigał się port. Wyrosły nowe budynki, urządzenia portowe, oczyszczono baseny i redy z min. I kiedy jeszcze na wodach duńskich, szwedzkich czy norweskich słyszało się o różnych wypadkach — nasze wody były już czyste. Porty nasze pracowały pełną parą.

Niezmienne jednak przy głów-

a szerokość 33 m. Opancerzony był 305 milimetrym pancierzem, a na pokładzie jego znajdowało się 51 dział różnego kalibru. Każdy 280 milimetrym pocisk tej pływającej twierdzy ważył przeszło 300 kg. Na pokładzie znajdowały się 4 wyrzutnie dla samolotów, a załoga liczyła około 1500 osób.

Któż więc inny jak, tylko polski robotnik, opromieniony ideą służenia swojej Ludowej Ojczyźnie ze wszystkich sił mógł podjąć się wykonania tych gigantycznych prac.

Najtrudniejszą i najbardziej odpowiedzialną była praca nurków. „Gneisenau” miał dziesiątki dziur, a w lewej burcie była największa. Aby przystąpić do pracy wszystko to trzeba było uszczelniać, załatać, zacementować.

Poznajmy jednak bliżej bohaterów nurków. Tak nazwał ich dyrektor techniczny kpt. Poinc.

Nazwisko Sadowy, Sotyskiewicz, Wiśniewski, Jońca, Poleśniak, Bulejak nie schodzi z ust robotników i inżynierów. Wszyscy znają ich dobrze.

Są to nurkowie, mistrzowie swego zawodu — REZERWIŚCI MARYNARKI WOJENNEJ.

Na zdjęciu przodująca grupa nurków ze swoim inżynierem po naradzie nad tym w jaki sposób przystąpić do dalszych prac

